

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Pecyn gwybodaeth i ymgeiswyr

Llyfrgell Genedlaethol Cymru Penodi Llywydd

Dyddiad Cau: 2 Tachwedd 2020

**The Commissioner for
Public Appointments**

Cynnwys

	Tudalen
Cyflwyno Cais	3
Atodiad A: Rôl a chyfrifoldebau Llyfrgell Genedlaethol Cymru	6
Rôl y Llywydd	6
Atodiad B: Cefndir – Llyfrgell Genedlaethol Cymru	10
Atodiad C: Y broses ddethol	12

Cyflwyno cais

Diolch am eich diddordeb yn swydd Llywydd Llyfrgell Genedlaethol Cymru. Mae hwn yn benodiad proffil uchel a hollbwysig, a wneir gan y Dirprwy Weinidog Diwylliant, Chwaraeon a Thwristiaeth.

Y Llywydd newydd fydd Cadeirydd Llyfrgell Genedlaethol Cymru, a bydd ganddo/ganddi gyfrifoldeb cyffredinol dros Fwrdd yr Ymddiriedolwyr. Mae'r Llywydd yn bersonol atebol i Weinidogion Cymru am gynnal busnes Llyfrgell Genedlaethol Cymru. Mae'r Atodiadau sydd ynghlwm yn rhoi rhagor o fanylion ynglŷn â'r swydd, manyleb y person, rôl a chyfrifoldebau'r Llyfrgell a'r broses ddethol.

I wneud cais ewch i wefan penodiadau cyhoeddus Llywodraeth Cymru yma <https://cymru-wales.tal.net/vx/lang-cy/mobile-0/appcentre-3/brand-2/xf-c0adcaabc329/candidate/jobboard/vacancy/7/adv;>

I wneud cais am y swydd hon, cliciwch ar swydd wag Llyfrgell Genedlaethol Cymru ac ar 'Gwneud cais' yng nghornel chwith gwaelod y dudalen. Y tro cyntaf y gwnewch chi gais am swydd, bydd angen ichi lenwi ffurflen gofrestru ar gyfer system ceisiadau ar-lein Llywodraeth Cymru. Dim ond unwaith y bydd angen ichi gofrestru, a thrwy wneud hynny byddwch yn gallu dilyn hynt eich cais, ac unrhyw geisiadau eraill rydych yn eu cyflwyno, trwy eich cyfrif.

Ar ôl ichi gofrestru, byddwch yn gallu cael gweld y ffurflen gais. I wneud cais, bydd angen ichi lanlwytho datganiad personol a CV i'r adran 'Rhesymau dros ymgeisio' ar y ffurflen gais ar-lein.

Datganiad Personol

Dyma'ch cyfle i:

- 1) Roi amlinelliad o'ch diddordeb yn y swydd;
- 2) Dangos sut rydych yn bodloni pob un o'r meini prawf a nodir ym manyleb y person a'r meini prawf hanfodol;
- 3) Rhoi amlinelliad o sut y gallech gyfrannu at waith Llyfrgell Genedlaethol Cymru.

Cewch chi benderfynu sut i gyflwyno'r wybodaeth. Dylech geisio cyflwyno enghreifftiau manwl sy'n dangos sut rydych yn bodloni'r meini prawf, ac sy'n disgrifio eich rôl o ran sicrhau canlyniad penodol. Bydd o fudd i'r panel dethol os gallwch nodi'n glir pa dystiolaeth benodol sy'n berthnasol i ba faen prawf. Mae'n arfer cyffredin darparu paragraffau ar wahân mewn perthynas â phob maen prawf.

Cadwch eich datganiad personol i ddwy dudalen – gellir gwrthod eich cais os ydych yn mynd y tu hwnt i'r terfyn hwn.

Curriculum Vitae (CV)

Sicrhewch fod eich CV yn cynnwys manylion bras eich swydd bresennol neu eich swydd ddiweddaraf a'ch dyddiadau yn y swydd honno. Nodwch unrhyw benodiadau Gweinidogol presennol neu flaenorol.

Amserlen fras

Dyddiad cau	2 Tachwedd 2020
Llunio rhestr fer	16 a 19 Tachwedd 2020
Cyfweliadau	7 Rhagfyr 2020
Gwrandawriad cyn penodi	Ionawr/Chwefror 2021
Penodi	Gwanwyn 2021

Datganiad Amrywiaeth

Mae Llywodraeth Cymru o'r farn y dylai aelodau byrddau cyrff cyhoeddus adlewyrchu'r gymdeithas yng Nghymru – a chynnwys pobl o bob cefndir – i'w helpu i ddeall anghenion pobl ac i wneud penderfyniadau gwell. Dyna pam mae Llywodraeth Cymru yn annog amrywiaeth eang o unigolion i wneud cais i fod yn aelodau o gyrff cyhoeddus. Rydym yn croesawu'n arbennig geisiadau gan bob grŵp sydd heb gynrychiolaeth ddigonol, gan gynnwys menywod, pobl dan 30 oed, pobl o gefndir du, Asiaidd ac o leiafrifoedd ethnig, pobl anabl a phobl, hoyw, deurywiol a thrawsryweddol.

Hyderus o ran Anabledd

Mae Llywodraeth Cymru yn derbyn y diffiniad cymdeithasol o anabledd, sy'n cydnabod bod rhwystrau mewn cymdeithas yn gallu analluogi pobl sydd â nam neu gyflwr iechyd, neu sy'n defnyddio laith Arwyddion Prydain. Rydym wedi ymrwmo i ddileu rhwystrau fel y gall pob aelod o staff berfformio ar ei orau. Mae Deddf Cydraddoldeb 2010 yn defnyddio'r diffiniad meddygol o anabledd ("nam corfforol neu feddyliol sy'n cael effaith sylweddol a hirdymor ar allu person i gyflawni gweithgareddau arferol o ddydd i ddydd").

Rydym yn gwarantu y byddwn yn cynnig cyfweliad i unrhyw un sy'n anabl os yw ei gais yn bodloni'r meini prawf sylfaenol ar gyfer y swydd. Mae bodloni'r 'meini prawf sylfaenol' yn golygu bod rhaid ichi ddarparu tystiolaeth yn eich cais i ddangos eich bod yn bodloni'r lefel ofynnol ar gyfer pob cymhwysedd. Mae'n rhaid ichi hefyd feddu ar unrhyw gymwysterau, sgiliau neu brofiadau a ddiffinnir yn rhai hanfodol.

Rydym wedi ymrwmo i gyflogi a datblygu gyrfaoedd pobl anabl. Os hoffech gael cyfweliad gwarantedig, cysylltwch â Public.appointments@llyw.cymru

Os oes gennych nam neu gyflwr iechyd, neu'n defnyddio laith Arwyddion Prydain, ac yn dymuno trafod addasiadau rhesymol ar gyfer unrhyw ran o'r broses recriwtio hon, cysylltwch â Public.appointments@llyw.cymru cyn gynted â phosibl, a bydd aelod o'r tîm yn cysylltu â chi i drafod eich gofynion ac i ateb unrhyw gwestiynau sydd gennych.

Manylion Cyswllt

Os hoffech gael sgwrs anffurfiol am rôl Llywydd Llyfrgell Genedlaethol Cymru, cysylltwch â Pedr ap Llwyd, Prif Weithredwr a Llyfrgellydd Cenedlaethol, dros y ffôn ar 01970 632952 neu drwy e-mail yn pal@llgc.org.uk

Os oes angen rhagor o gymorth arnoch i wneud cais am y swydd hon, anfonwch neges e-bost at PenodiadauCyhoeddus@llyw.cymru.

Os oes angen cymorth arnoch gyda'r system ymgeisio 'Penodi' ar-lein, cysylltwch â Desg Gymorth y Cydwasanaethau yn sharedservicehelpdesk@llyw.cymru neu ar 03000 255454.

DYLAI YMGEISWYR FOD YN YMWYBODOL BOD LLYFRGELL GENEDLAETHOL CYMRU HEFYD YN HYSBYSEBU AM YMDDIRIEDOLWYR AC EFALLAI Y BYDDWCH AM YSTYRIED GWNEUD CAIS AM Y DDWY RÔL. GELLIR DOD O HYD I WYBODAETH AM ROLAU'R YMDDIRIEDOLWYR AR WEFAN PENODIADAU CYHOEDDUS LLYWODRAETH CYMRU.

Atodiad A

Rôl a chyfrifoldebau Llyfrgell Genedlaethol Cymru a rôl y Llywydd

Diben Llyfrgell Genedlaethol Cymru yw sicrhau y gall pawb ddysgu am ein diwylliant a'n treftadaeth amrywiol, ymchwilio iddynt a'u mwynhau.

Fel Corff a Noddir gan Lywodraeth Cymru, mae'r Llyfrgell yn derbyn tua £10 miliwn o gyllid refeniw gan Lywodraeth Cymru bob blwyddyn. Mae'r Llyfrgell hefyd yn gorff Siarter Frenhinol ac yn elusen annibynnol gofrestrdedig. Goruchwylir y gwaith o'i rheoli a'i gweithredu gan Fwrdd Ymddiriedolwyr.

Mae'r Llyfrgell yn cefnogi polisïau a blaenoriaethau ehangach Llywodraeth Cymru, gan gynnwys Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 a Deddf yr Iaith Gymraeg 2010 ac yn integreiddio ei gwaith i gefnogi pob un o'r saith nod llesiant yn ogystal â phum elfen lywodraethu'r Egwyddor Datblygu Cynaliadwy.

I gael rhagor o fanylion am ddiben, gweledigaeth ac amcanion y Llyfrgell, ewch i: https://www.library.wales/fileadmin/fileadmin/docs_gwefan/amdanom_ni/dogfennaeth_gorfforaethol/2017-2021_Strategic_Plan_FINAL.pdf

Rôl y Llywydd

Mae hon yn rôl proffil uchel, strategol a dylanwadol yn y sector diwylliannol yng Nghymru.

Bydd y Llywydd newydd yn ymuno â Llyfrgell Genedlaethol Cymru ar gyfnod heriol yn ei hanes wrth i ganfyddiadau'r adolygiad diweddar wedi'i deilwra gael sylw ac wrth i'r Llyfrgell symud i weithredu ei gweledigaeth strategol newydd.

Mae'r Llywydd yn atebol i'r Dirprwy Weinidog Diwylliant, Twristiaeth a Chwaraeon am berfformiad y Llyfrgell Genedlaethol ac am gyflawni blaenoriaethau strategol. Mae datblygu a chynnal perthynas agos gyda'r Dirprwy Weinidog ac aelodau allweddol o Lywodraeth Cymru yn rhan hanfodol o rôl y Cadeirydd.

Mae angen i'r Llywydd fod yn unigolyn o statws a gweledigaeth sy'n gallu arwain sefydliad cenedlaethol mewn rôl anweithredol ar lefel uwch, yn ogystal â bod yn eiriolwr dros yr Amgueddfa gyda'i phrif randdeiliaid. Mae'r Llywydd yn gweithredu fel llfarydd, cynrychiolydd ac yn ffigwr cyhoeddus ar gyfer y Llyfrgell, gan weithredu gyda thact, diplomyddiaeth a phwerau perswâd sydd wedi cael eu hymarfer lawer.

Y Llywydd yw Cadeirydd y Bwrdd, ac mae'n sicrhau yr ymdrinnir â busnes yn effeithiol ac yn effeithlon. Mae'n sicrhau bod y Bwrdd yn addas at y diben, gan gynnig craffu priodol a llywio strategol. Mae'r Llywydd yn gyfrifol am sicrhau bod Ymddiriedolwyr yn cael asesiadau sefydlu, hyfforddi a pherfformiad, ac yn cydymffurfio â gofynion llywodraethu o dan y Siarter Frenhinol, y Ddeddf Elusennau, a Chod Ymddygiad y Bwrdd. Mae'r Llywydd hefyd yn cynrychioli'r Llyfrgell mewn prosesau penodiadau cyhoeddus ar y cyd â Llywodraeth Cymru i ddewis Ymddiriedolwyr newydd.

Yn y Llyfrgell, mae'r Llywydd yn cadeirio'r Pwyllgor Penodiadau a Chydnabyddiaeth (sy'n goruchwyllo penodiadau Ymddiriedolwyr ac uwch staff, gan gynnwys penodiadau'r Llyfrgellydd Cenedlaethol) ac mae hefyd yn aelod o'r Pwyllgor

Llywodraethu a Pherfformiad, y pwyllgor Cynllunio Ariannol, a'r Pwyllgor Archwilio a Risg.

Rhan o rôl y Llywydd yw sefydlu perthynas waith gref a chefnogol â Phrif Weithredwr a Llyfrgellydd Cenedlaethol y Llyfrgell ac â'r uwch swyddog, gan roi cyngor, cymorth a her, ond parchu cyfrifoldeb gweithredol ar yr un pryd.

O bryd i'w gilydd, bydd y Llywydd yn cynrychioli'r Llyfrgell yn y cyfryngau Cymraeg a Saesneg, yn ystod ymweliadau gan uwch ffigyrau cyhoeddus, ac wrth agor arddangosfeydd a digwyddiadau.

Rhaid i'r Llywydd bob amser allu gweithio'n gyfforddus ac yn effeithiol o fewn y cyd-destun diwylliannol, gwleidyddol, cymdeithasol ac economaidd dwyieithog y mae'r Llyfrgell yn gweithredu ynddo.

Manyleb y Person:

Rydym yn chwilio am rywun sydd:

- yn dangos dealltwriaeth ac ymrwymiad, a brwdfrydedd dros waith y Llyfrgell a'r sector diwylliannol yng Nghymru;
- yn ymwybodol o bolisiau a strategaethau Llywodraeth Cymru a sut y maent yn dylanwadu ar waith y Llyfrgell a'r sector diwylliant yn ei chyfanrwydd;
- yn meddu ar sgiliau arweinyddiaeth helaeth a phrofiad o ysgogi newid;
- wedi ymrwymo i faterion cydraddoldeb a herio arferion gwahaniaethol;
- wedi ymrwymo i Saith Egwyddor Bywyd Cyhoeddus (Egwyddorion Nolan) <https://www.gov.uk/government/publications/the-7-principles-of-public-life>;
- yn gallu cyfathrebu'n effeithiol â chynulleidfaoedd y Llyfrgell yn Gymraeg ac yn Saesneg.

Meini Prawf Hanfodol:

- Yn dangos ymrwymiad i werthoedd a gweledigaeth Llyfrgell Genedlaethol Cymru, a gwerthfawrogiad o'i rôl a'i phwrpas fel sefydliad cenedlaethol yng Nghymru, gan gynnwys y cyd-destunau diwylliannol, dysgu, iechyd a lles, economaidd a gwleidyddol-gymdeithasol y mae'n gweithredu ynddynt; a dealltwriaeth o'i rhwymedigaethau o dan Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015;
- Yn gallu dangos sgiliau rhyngpersonol a chyfathrebu cryf a sgiliau rheoli rhanddeiliaid, gan gynnwys sgiliau llysgenhadol;
- Wedi ymrwymo i gynyddu amrywiaeth a hyrwyddo cydraddoldeb, gan nodi profiad perthnasol i ddatblygu Bwrdd cynhwysol ac amrywiol;
- Wedi cael profiad o ddatblygu partneriaethau strategol, ac o weithgareddau allgymorth ac ymgysylltu a fydd yn llywio'r agenda o sicrhau bod y Llyfrgell yn gwasanaethu ac yn cynrychioli cymunedau a rhanbarthau amrywiol Cymru;
- Yn meddu ar sgiliau arwain cryf a'r gallu i gefnogi ac i herio sefydliad proffil uchel mewn ffordd effeithiol;
- yn dangos y gallu i feddwl a gweithredu'n strategol;
- yn dangos dealltwriaeth drylwyr o lywodraethu da;

- yn dangos craffter busnes a masnachol a phrofiad o weithgareddau cynhyrchu incwm (gan gynnwys codi arian);
- profiad o weithredu ar lefel uwch mewn sefydliad cymhleth ac amlddisgyblaethol.

Lleoliad

Bydd gweithgareddau'r Llywydd yn amrywio o wythnos i wythnos. Fel arfer, byddai'n ofynnol iddo/iddi weithio o Lyfrgell Genedlaethol Cymru yn Aberystwyth yn rheolaidd, gan gynnwys mynychu cyfarfodydd y Bwrdd a chyfarfodydd pwyllgor. Yn ogystal, byddai elfen o deithio rheolaidd yn gysylltiedig â chyfarfodydd â rhanddeiliaid a mynychu digwyddiadau. Fodd bynnag, o ystyried y sefyllfa bresennol gyda COVID-19, mae'r rhan fwyaf o gyfarfodydd ar hyn o bryd yn cael eu cynnal yn rhithwir, ac efallai y bydd llai o ymgysylltu wyneb yn wyneb yn ystod misoedd cyntaf y penodiad.

Ymrwymiad Amser a Chyfarfodydd Bwrdd

Yr ymrwymiad amser ar gyfer rôl y Llywydd yw un diwrnod yr wythnos.

Telerau Penodi

Y Dirprwy Weinidog Diwylliant, Chwaraeon a Thwristiaeth fydd yn penodi, ar ran Llywodraeth Cymru.

Sgiliau yn y Gymraeg

Mae swydd y Llywydd yn swydd lle yr ystyrir bod y **Gymraeg yn hanfodol**, at y lefel a nodir isod:

Dealltwriaeth –	Dealltwriaeth iawn o sgysiau ymhob sefyllfa waith
Darllen -	Gall ddarllen y rhan fwyaf o ddeunydd mwyaf mewn sefyllfa waith
Siarad -	Rhugl
Ysgrifennu -	Gall baratoi'r rhan fwyaf of waith ysgrifenedig yn y Gymraeg

Mae'r Llyfrgell yn sefydliad dwyieithog sy'n darparu ei gwasanaethau cyhoeddus ac yn cyfathrebu yn fewnol ac allanol yn Gymraeg ac yn Saesneg. Cymraeg yw iaith waith y rhan fwyaf o staff y Llyfrgell a llawer o'i phrosesau mewnol. Polisi priif noddwr yr Llyfrgell, Llywodraeth Cymru, yw cefnogi'r iaith Gymraeg, ac mae ei Strategaeth ar gyfer y Gymraeg (Cymraeg 2050 – Miliwn o Siaradwyr Cymraeg) yn hyrwyddo ac yn hwyluso'r defnydd o'r iaith Gymraeg.

Cydnabyddiaeth ariannol

Bydd y Llywydd yn derbyn tâl o £17,591 y flwyddyn yn seiliedig ar ffi o £337 y dydd. Caiff hawlio costau teithio ac unrhyw gostau rhesymol eraill y mae'n bosibl y bydd yn eu hysgwyrddo wrth ymgymryd â gwaith y Bwrdd oddi wrth y Llyfrgell.

Y dyddiad y disgwylir i'r penodiad ddechrau: Gwanwyn 2021

Cymorth ar gyfer aelodau anabl

Gwneir pob addasiad rhesymol er mwyn galluogi aelodau i gyflawni eu dyletswyddau'n effeithiol.

Pwy sy'n gymwys i wneud cais?

Dylai ymgeiswyr fod yn bobl sy'n ymddwyn bob amser mewn modd a fydd yn ennyn

hyder y cyhoedd.

Yn arbennig, rhaid i'r ymgeiswyr ddatgan a ydynt yn gwybod am unrhyw beth yn eu bywydau preifat neu broffesiynol, a allai achosi embaras iddynt hwy neu i Lywodraeth Cymru pe bai'n dod i'r amlwg ar ôl iddynt gael eu penodi.

O dan ddarpariaethau Siarter Frenhinol 2006, nid yw'r rhai sydd wedi bod yn Ymddiriedolwr y Llyfrgell o'r blaen yn gymwys i wneud cais nes bod pedair blynedd wedi mynd heibio ers diwedd eu tymor.

Dylai ymgeiswyr hefyd nodi y bydd bod yn Llywydd y Llyfrgell yn golygu na fyddant yn gymwys i fod yn aelod o Senedd Cymru o dan Orchymyn Cynulliad Cenedlaethol Cymru (Anghymhwys) 2015

<https://www.legislation.gov.uk/cy/uksi/2015/1536/contents/made/welsh>

Gwrthdaro Buddiannau

Gofynnir ichi ddatgan unrhyw fuddiannau preifat a allai fod, neu y gellid dehongli eu bod, yn gwrthdaro â'ch rôl a'ch cyfrifoldebau fel Llywydd Llyfrgell Genedlaethol Cymru, gan gynnwys buddiannau busnes neu swyddi o awdurdod y tu allan i'r rôl.

Bydd unrhyw wrthdaro buddiannau yn cael ei drafod yn y cyfweiliad. Os byddwch yn cael eich penodi, bydd disgwyl ichi hefyd ddatgan y buddiannau hyn ar gofrestr sydd ar gael i'r cyhoedd.

Safonau mewn bywyd cyhoeddus

Bydd disgwyl ichi arddel safonau uchel o ymddygiad corfforaethol a phersonol. Gofynnir i bob ymgeisydd llwyddiannus gadw at y Cod Llywodraethu – mae'r ddogfen hon ar gael yma:

<https://www.gov.uk/government/publications/governance-code-for-public-appointments>

Atodiad B

Cefndir – Llyfrgell Genedlaethol Cymru

Y Llyfrgell Genedlaethol yw prif llyfrgell ac archif Cymru. Mae'n ffynhonnell wybodaeth enfawr ac yn drysor ar bob pwnc, ac yn storfa fyw o ddiwylliannau cofnodedig Cymru – sydd ar gael i bawb yn rhad ac am ddim. Mewn gwirionedd, mae iddi ddau ddimensiwn – adeilad ysblennydd yn Aberystwyth sy'n gartref i'r casgliadau deunydd printiedig, llawysgrifau, deunydd gweledol a deunydd clyweledol, a llyfrgell ar-lein sydd ar gael drwy'r rhyngwrwyd.

Sefydlwyd Llyfrgell Genedlaethol Cymru ('y Llyfrgell') gan Siarter Frenhinol ar y 9fed o Fawrth 1907. Rhoddwyd Siarteri Atodol yn 1911 ac yn 1978, gyda mân ddiwygiadau cyfansoddiadol. Ar 19 Gorffennaf 2006 rhoddwyd Siarter atodol newydd gan y Frenhines Elizabeth II. Bu i Siarter Atodol 2006 newid cyfansoddiad a threfniadau llywodraethu'r Llyfrgell yn sylweddol, a chydnabod datganoli Llywodraeth o San Steffan i Gymru. Er bod gan y Llyfrgell Lys Llywodraethwyr a Chyngor o'r blaen, mae bellach ganddi Fwrdd Ymddiriedolwyr.

Mae'r Llyfrgell hefyd yn elusen gofrestredig (rhif cofrestredig: 525775) a Chorff a Noddir gan Lywodraeth Cymru).

Felly, rhaid iddi weithredu fel: (a) sefydliad Siarter Frenhinol ac Elusen Gofrestredig a (b) corff a noddir gan Lywodraeth Cymru. Mae'r natur ddeuol hon yn rheoli sut mae'n gweithredu ac yn cyflawni ei rôl a'i rhwymedigaethau, ac mae'n ofynnol iddi daro cydbwysedd gofalus rhwng dilyn a chyflawni (a) amcanion ei Siarter a'i statws elusennol sy'n adlewyrchu ei diben sylfaenol, a (b) egwyddorion Llywodraeth hyd braich. Mae dogfen Fframwaith a luniwyd gan yr Is-adran Amgueddfeydd, Archifau a Llyfrgelloedd (MALD) yn 2010, gan ymgynghori â'r Llyfrgell, yn nodi manylion telerau ac amodau'r cymorth grant a roddi'r i'r Llyfrgell gan Weinidogion Cymru.

Ar hyn o bryd mae'r Llyfrgell yn cyflogi 243 aelod o staff. Yn 2020–21 bydd yn cael £10.5 miliwn o gyllid refeniw a £3 miliwn o gyllid cyfalaf mewn cymorth grant gan Lywodraeth Cymru.

Prif 'amcan' y Llyfrgell, fel y'i nodir yn Siarter Atodol 2006 yw:

Casglu, gwarchod a rhoi mynediad at bob math a ffurf ar wybodaeth a gofnodwyd, yn enwedig mewn perthynas â Chymru a Chenedl y Cymry a phobloedd Celtaidd eraill, er budd y cyhoedd, gan gynnwys y rhai sy'n gwneud gwaith ymchwil a dysgu.

Y ffordd orau o egluro cyfrifoldebau a gweithgareddau cysylltiedig y Llyfrgell yw eu rhannu yn bum 'swyddogaeth graidd', a chan bob un ohonynt sawl agwedd:

- casglu;
- gwarchod;
- rhoi mynediad a gwybodaeth;
- cyhoeddusrwydd a dehongli

- Cydweithredu proffesiynol (yn enwedig â llyfrgelloedd ac archifdai ledled Cymru, yn ogystal ag Amgueddfa Cymru a Chomisiwn Brenhinol Henebion Cymru)

Yn ganolog i'r Llyfrgell mae ei chasgliadau cyfoethog ac amrywiol, y mae rhai ohonynt wedi'u cynnwys yng nghofrestr Cof y Byd UNESCO:

- gwaith printiedig: tua chwe miliwn o lyfrau, cyfnodolion, papurau newydd a deunydd printiedig arall. Mae'n llyfrgell 'adnau cyfreithiol' (un o blith chwech yn unig yn y DU ac Iwerddon) ac mae'n casglu cyfran uchel o holl gyhoeddiadau printiedig y DU ac Iwerddon, y mae rhai ohonynt bellach mewn fformatau electronig;
- Llawysgrifau: 30,000 o eitemau. Mae'r hynaf yn dyddio o 113 AD ac maent yn cynnwys llenyddiaeth gynharaf Cymru a thestunau cynnar o Brydain ac Ewrop;
- archifau: 15km, 2,500 o gasgliadau, gan gynnwys Archif Wleidyddol Cymru, cofnodion ystadau, cofnodion Llys Sesiynau Mawr a'r Eglwys yng Nghymru, pob ewyllys a brofwyd yn esgobaethau Cymru cyn 1858, papurau llenyddol modern ac archifau sefydliadau a busnesau Cymru;
- Mapiau: dros 1.5 miliwn o fapiau a miloedd o atlasau;
- Lluniau: 50,000 o luniau'n dogfennu Cymru, yn bennaf drwy dirweddau a phortreadau;
- ffotograffau: 950,000 o argraffiadau, negatiffau a thryloywluniau – y casgliad mwyaf yng Nghymru;
- microffurfiau: e.e. papurau newydd, archifau a ffynonellau hanes teuluol;
- sain a delweddau symudol: saith miliwn troedfedd o ffilm, 300,000 awr o fideo, 250,000 awr o recordiadau sain, 200,000 o eitemau o Archif ITV Wales, a miloedd o gofnodion a thapiau, i gyd yn cael eu cadw gan Archif Genedlaethol Sgrin a Sain Cymru;
- deunyddiau electronig: miliynau o wrthrychau digidol, gan gynnwys CD-ROMau, e-lyfrau, e-gylchgronau, gwefannau, archifau electronig ac eitemau wedi'u digideiddio.

Atodiad C

Y broses ddethol

1. Bydd y panel cyfweld yn asesu CV a datganiad personol pob ymgeisydd i benderfynu pwy sy'n bodloni'r meini prawf ar gyfer y rôl orau, yn eu barn nhw, a phwy fydd yn cael eu gwahodd i gyfweiliad. Bydd y panel yn dibynnu ar y wybodaeth yn eich CV a'ch datganiad i asesu a ydych yn meddu ar y sgiliau a'r profiad sydd eu hangen. Cofiwch wneud yn siŵr eich bod yn rhoi tystiolaeth i ddangos sut rydych yn bodloni pob un o'r meini prawf hanfodol.
2. Bydd y panel dethol yn cynnwys:

Jason Thomas, Cyfarwyddwr, Diwylliant, Chwaraeon a Thwristiaeth,
Llywodraeth Cymru
Aled Eirug, Aelod Annibynnol
Marian Wyn Jones, Aelod Annibynnol
3. Gan ddibynnu ar nifer y ceisiadau a ddaw i law, efallai y bydd eich cais yn cael ei roi ar restr hir cyn cael ei roi i'r panel sy'n llunio'r rhestr fer i'w hystyried. Dylech gofio, yn yr achos hwn, efallai na fydd eich cais yn cael ei ystyried yn llawn gan y panel dethol cyfan.
4. Rydym yn rhagweld y bydd y panel yn penderfynu yn ystod Tachwedd 2020 pwy fydd yn cael eu gwahodd i gyfweiliad ym mis Rhagfyr 2020.
5. Yr unig ymgeiswyr fydd yn cael eu gwahodd i gyfweiliad fydd yr ymgeiswyr cryfaf a fydd, ym marn y panel, wedi dangos eu yn bodloni orau y meini prawf ym manyleb y person. Fodd bynnag, os ydych wedi gwneud cais o dan y cynllun gwarantu cyfweiliad, a'ch bod yn bodloni'r meini prawf hanfodol ar gyfer y swydd, cewch chithau hefyd eich gwahodd i gyfweiliad.
6. Os cewch eich gwahodd i gyfweiliad ac nad yw'r dyddiad eisoes wedi'i nodi yn y pecyn gwybodaeth hwn, byddwn yn ceisio rhoi cymaint o rybudd â phosibl ichi am ddyddiad y cyfweiliad. Os na allwch fod yn bresennol ar y dyddiad hwnnw byddwn yn ceisio ad-drefnu, ond efallai na fydd hynny'n bosibl oherwydd cyfyngiadau amser o fewn yr amserlen benodi neu oherwydd na fydd y panel dethol ar gael.
7. Fe gewch e-bost gan y system Penodi i roi gwybod ichi a ydych wedi eich gwahodd i gyfweiliad ai peidio. Ein bwriad yw cynnal cyfweiliadau yn Llyfrgell Genedlaethol Cymru yn Aberystwyth.
8. Os cewch eich gwahodd i gyfweiliad, bydd y panel yn eich holi am eich sgiliau a'ch profiad ac yn gofyn cwestiynau penodol i asesu a ydych yn bodloni'r meini prawf a bennwyd ar gyfer y swydd ai peidio.
9. Bydd yr ymgeiswyr y bydd y panel yn credu sy'n addas i'w penodi yn cael eu hargymell i'r Dirprwy Weinidog, a fydd yn gwneud y penderfyniad terfynol. Caiff y Dirprwy Weinidog ddewis cyfarfod â'r ymgeiswyr hyn cyn gwneud penderfyniad. Os felly, bydd yn cyfarfod â'r holl ymgeiswyr ym mhresenoldeb

cadeirydd y panel neu ei gynrychiolydd enwebedig. Rhoddir y wybodaeth ddiweddaraf i'r ymgeiswyr y cyfwelwyd â nhw.

10. Mae Gweinidogion Cymru a Senedd Cymru wedi cytuno i gyflwyno broses graffu cyn penodi ar gyfer penodiadau arwyddocaol gan Weinidogion Llywodraeth Cymru, gan bwyllgor perthnasol Senedd Cymru, er mwyn gwella ymhellach y gwaith o graffu ar y broses penodiadau cyhoeddus a'i thryloywder. Gan fod hwn yn cael ei ystyried yn benodiad cyhoeddus arwyddocaol, cam olaf y broses benodi fydd gwrandawriad cyn penodi, lle bydd yr ymgeisydd a ddewisir gan y Dirprwy Weinidog yn ymddangos gerbron y Pwyllgor Diwylliant, y Gymraeg a Chyfathrebu.
11. Os na fyddwch yn llwyddiannus yn y cyfweiliad, byddwch yn cael eich hysbysu gan Lywodraeth Cymru. Rydym yn gwerthfawrogi bod angen llawer o amser ac ymdrech i ymgeisio am swyddi a bod rhoi adborth yn rhan werthfawr o'r broses. O'r herwydd, bydd y llythyr yn rhoi manylion yr unigolyn y gallwch gysylltu ag ef i gael adborth ar eich cyfweiliad a'ch cais, os byddwch yn dymuno gwneud hynny.

Ymholiadau

12. Os oes gennych unrhyw gwestiynau ynghylch eich cais cysylltwch â publicappointments@gov.wales

Os nad ydych yn hollol fodlon

13. Nod Llywodraeth Cymru yw prosesu'r holl geisiadau mor gyflym â phosibl a thrin pob ymgeisydd yn gwrtais. Os oes gennych unrhyw gwynion am y ffordd yr ymdriniwyd â'ch cais, cysylltwch â publicappointments@llyw.cymru